

2012 рік приніс нові виклики, перемоги і партнерства у нашій боротьбі за збереження унікальних природних багатств України. Фахівці, активісти і партнери Національного екологічного центру України (НЕЦУ) захищали українські ліси, відстоювали степи, обороняли Карпати, оберігали тварин, відвертали ядерну небезпеку, протистояли змінам клімату, будували сонячні колектори, вдосконалювали національне законодавство і впливали на стратегічні рішення та міжнародні переговори.

ЗАПОВІДНІ ЛІСИ

Факхівці НЕЦУ заклали наукове підґрунтя для створення нових заповідних територій. Так, у Києві з'явився «Парк Юність», у Київській області – заказники «Гореницький», «Юрівський», «Лебединий», «Дулицьке». Спільно з науковцями Національної академії наук України ми обґрунтували перетворення 6700 гектарів Святошинського лісопарку на філіал національного парку «Голосіївський».

Активісти НЕЦУ підтримали громадський опір у Харківській області проти ініціативи дирекції національного парку «Гомільшанські ліси» вирубати унікальні старі дуби та віддати 415 гектарів парку під забудову – тут мали з'явитися об'єкти дозвілля. Після масових протестів та звернень Мінприроди відмовилося погоджувати ці рубки.

У Київській області, нехтуючи заповідним статусом лісів, НЕК «Укренерго» збиралася прокласти повітряну лінію електропередач (ЛЕП) «Рівне–Київ» через урочище Мутвицьке. Після наших зауважень та вимог лінію винесли за межі заповідного лісу.

ДНІСТРОВСЬКІ ПЛАВНІ

Аби зберегти заповідні Дністровські плавні, в яких гніздяться перелітні птахи, ми наполягаємо, щоб «Укренерго» не проклала ЛЕП «Новоодеська – Арциз» через національний парк «Нижньодністровський» і водно-болотні угіддя, захищені міжнародною угодою. Після громадських консультацій за участю НЕЦУ та місцевих активістів, Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) встановив більш жорсткі вимоги до цього проекту.

УНІКАЛЬНІ СТЕПИ

Експерти НЕЦУ розробили наукове підґрунтя для появи на Луганщині заказників «Кошарський», «Вишневий», «Міусинський», «Міусинське узгір'я», «Нагольчанський», «Нижній Суходіл», «Балакирівський» та «Кружилівський». Особливою перемогою стала поява заказника «Нагольний кряж», де трапляється неймовірно багато зникаючих видів рослин та тварин.

Ми допомогли обґрунтувати створення національного природного парку «Барвеньківські степи» у Харківській області та ще 18 нових заповідних територій на Київщині і 19 на Луганщині.

ЗЕЛЕНІ КАРПАТИ

Екосистема українських Карпат опинилася під загрозою через плани з будівництва сотень малих гідроелектростанцій (МГЕС). Неякісно спроектовані МГЕС, які заганяють гірські річки у кілометри труб, пересушують русла річок, знищують рибу, спотворюють ландшафт, перешкоджають розвитку туризму. Такі проекти дискредитують ідею «зеленої енергетики», яка може стати гідною альтернативою атомним та тепловим електростанціям. Ми наполягаємо на реконструкції вже наявних МГЕС та ретельному виборі розташування і технологій побудови нових. Разом із дружніми організаціями НЕЦУ розгорнув масштабну кампанію, внаслідок якої було призупинено будівництво малих ГЕС на Івано-Франківщині, скасовано висновки екологічних експертиз на Закарпатті. Проти ГЕС висловились чиновники Буковини.

БЕЗПЕКА УКРАЇНЦІВ

Дорога Київ – Чоп паралізувала життя мешканців сіл Болярка і Березівка Житомирського р-ну Житомирської області. Через відсутність освітлення, світлофорів та пішохідної інфраструктури селяни ризикують життям, ідучи на роботу чи в школу. Ми підготували звіт про порушення правил дорожньої безпеки і направили скарги в прокуратуру, Державтоінспекцію та банки розвитку, які профінансували реконструкцію цієї траси. У відповідь ДАІ зобов'язалася встановити обмеження швидкісного режиму, а ЄБРР провів аудит, який підтвердив наші спостереження, і пообіцяв виправити недоліки автотраси.

В Одеській області нам вдалося примусити «Укренерго» винести за межі сіл Нерубайське та Усатове високовольтну лінію «Аджалик – Усатове», яку у 2010 році проклали всупереч запереченням жителів сіл – із порушенням санітарних норм прямо над їх подвір'ями. Селяни почали скаржитися на погане самопочуття та нові захворювання. У 2012 році нарешті було забито першу палю та споруджено майже половину опор нового маршруту ЛЕП в обхід населених пунктів.

БЕЗПРИТУЛЬНІ ТВАРИНИ

Активісти НЕЦУ стали співорганізаторами громадської кампанії проти законопроекту, який дозволяє необмежено відстрілювати вовків, лисиць, бродячих собак та котів, ворон, сорок, граків та деяких червонокнижних тварин навіть на заповідних територіях. Ми наполягаємо на відхиленні урядом цієї жорстокої ініціативи.

Ми також підтримуємо громадський рух за переслідування органами МВС та затримання осіб, які знущаються і самовільно вбивають безпритульних тварин.

ЧЕРВОНОКНИЖНІ ДЕЛЬФІНИ

Команда НЕЦУ веде боротьбу проти поневолення диких тварин і утримання червонокнижних дельфінів та інших морських тварин в океанаріумах та дельфінаріях.

УКРАЇНА – НЕ ГАЗЛЕНД!*

Уряд планує дозволити іноземним компаніям розпочати масове видобування в Україні так званого нетрадиційного газу. Фахівці НЕЦУ переконані, що очікувана грошова вигода не компенсує токсичне забруднення води, зсуви ґрунтів і загрозу землетрусів, до яких може призвести використання шкідливих технологій видобутку газу, зокрема методу гідророзриву пластів. Разом з ученими, енергетиками та громадськими експертами ми вимагаємо мораторію на видобуток сланцевого газу та газу ущільнених порід і пропонуємо більш безпечні шляхи задоволення енергетичних потреб українців.

СТАРІ РЕАКТОРИ

Уряд хоче продовжити використовувати старі радянські ядерні реактори, проектний термін роботи яких спливає. Проте це означає суттєво підвищену загрозу збоїв та аварій і поглиблення досі не вирішеної проблеми ядерних відходів. Ми наполягаємо, щоб європейські організації, зокрема ЄБРР та Єврокомісія, не підтримували такий план, а натомість допомогли Україні безпечно закрити старі реактори та розвивати альтернативи – енергоефективність та сталу відновлювану енергетику.

* Газленд (GasLand) – документальний фільм режисера Джоша Фокса про наслідки видобутку сланцевого газу в США

НОВІ ЯДЕРНІ БЛОКИ

У вересні 2012 року Верховна Рада України, всупереч національному законодавству та міжнародним зобов'язанням, погодила будівництво двох нових блоків на Хмельницькій АЕС. Фахівці НЕЦУ разом з партнерами (ММГО «Еко клуб», Експертно-дорадчий центр «Правова аналітика», Ресурсно-аналітичний центр «Суспільство і довкілля») проаналізували можливі наслідки добудови ХАЕС. Експерти НЕЦУ спільно з CEE Bankwatch Network розробили альтернативне бачення розвитку електроенергетики до 2030 року, згідно з яким Україна може відмовитися від атомної енергії. Разом з партнерами ми взяли участь у інформаційному турі навколо ХАЕС та інших атомних станцій, під час якого проінформували місцевих жителів про небезпеки і ризики ядерної енергетики та існуючі альтернативи «мирному атому».

ЕНЕРГЕТИЧНА СТРАТЕГІЯ

У 2012 році почався плановий перегляд Енергетичної стратегії України до 2030 року. Ми вважаємо її нереалістичною, застарілою та небезпечною для людей і довкілля. Експерти НЕЦУ надали розробникам коментарі та пропозиції щодо вдосконалення Енергетичної стратегії та посприяли широкому громадському обговоренню її аспектів. Перегляд Стратегії досі триває.

ЕНЕРГІЯ СОНЦЯ

Україна має потужний потенціал отримувати енергію з відновних джерел. Партнери НЕЦУ по проекту «Увімкни сонце – живи комфортно» навчають українців власноруч споруджувати сонячні колектори для нагрівання води і опалення приватних будинків, вивчають і поширюють сучасні методи енергозбереження та утеплення будинків, що допоможе родинам економити гроші і зменшувати свою енергозалежність. Саморобні сонячні водонагрівачі вже з'явилися у таких областях, як Волинська (сmt. Маневичі, с. Копилля, с. Велика Осниця), Одеська (м. Татарбунари) та Вінницька (м. Погребище, м. Вінниця). У 2012 році ми підготували 8 інструкторів з виготовлення сонячних колекторів, які вже провели 5 місцевих тренінгів і надали поширюватимуть свої знання. Вивчивши успішний досвід матеріального заохочення населення Польщі та Чехії до енергозбереження в домівках та використання відновлювальних джерел енергії, ми ведемо роботу з його поширення серед чиновників, пропонуючи запроваджувати подібні механізми в Україні.

ЗАХИСТ КЛІМАТУ

Зміни клімату ставлять нові виклики, спонукаючи політичних лідерів до вольових рішень та міжнародної співпраці в рамках Кіотського протоколу. Проте влада прагне отримувати фінансову вигоду не докладаючи на ділі зусиль для зниження шкідливих викидів, які поглиблюють зміни клімату. НЕЦУ на щорічних кліматичних переговорах

ООН представляє альтернативну громадську позицію, що закликає український уряд до невідкладних дій. Фахівці НЕЦУ незалежно оцінюють ефективність виконання екологічних проектів за бюджетні кошти, отримані від міжнародної торгівлі квотами для зменшення викидів. Ми надали пропозиції, як зробити схему використання державних коштів прозоришою, а механізм стимулювання скорочення викидів ефективнішим. Наші дослідження привернули увагу міжнародної спільноти до того, що далеко не всі кіотські проекти спільного впровадження забезпечують достатнє скорочення парникових викидів. Спільно з міжнародними партнерами ми підготували рекомендації для оновлених правил, які дозволять посилити вимоги до зелених проектів та уникнути зловживань під час їхнього виконання.

ГРОМАДСЬКА ОЦІНКА

Представники НЕЦУ долучилися до підготовки громадської оцінки національної екологічної політики України за 2003–2012 роки. Поряд із позитивними зрушеннями були виявлені управлінські дії, не узгоджені з чинним законодавством та суспільними цінностями, що призвело до марнування природних ресурсів та погіршення стану

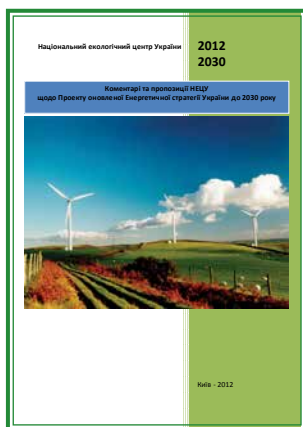
екологічної безпеки України. Доповідь була представлена держслужбовцям та з'явилася на офіційному сайті Мінприроди.

МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ

Експерти НЕЦУ допомагають громадським організаціям в країнах Центральної Азії та Кавказу вирішувати проблемні питання проектів гірничо-видобувної промисловості, що їх фінансують міжнародні кредитори (ЄБРР, Всесвітній банк та ін.). У 2012 році вперше було здійснено фаховий аналіз проблеми золотодобування у Киргизстані і впливу такої діяльності на льодовики та гірські водні системи, привернувши до цієї проблеми міжнародну увагу. Крім того, активісти з Монголії та Киргизстану отримали можливість озвучити на круглому столі у Європарламенті шкідливі наслідки видобутку природних ресурсів для традиційного життя громад і довкілля.

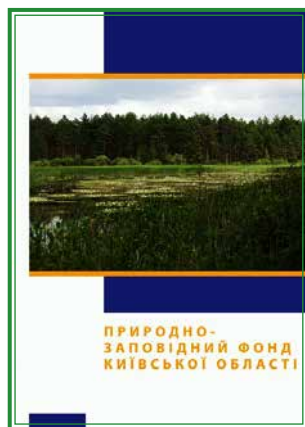

НОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ

НЕЦУ приділяє значну увагу аналітичним дослідженням, які стають підґрунтям для політичних та екологічних зрушень. У 2012 році ми оприлюднили:

- «Коментарі та пропозиції НЕЦУ до Енергетичної стратегії України до 2030 року», де пропонується змістити акцент документа на зменшення споживання паливно-енергетичних ресурсів та підвищення енергоефективності.
- «Порівняльний аналіз податку на викиди CO₂ та системи торгівлі викидами: висновки для України», де аналізуються інструменти кліматичної політики для зниження викидів парникових газів.

- «Огляд використання коштів, отриманих у рамках міжнародної торгівлі квотами в Україні», де розглядаються проблемні аспекти механізмів спільного впровадження та пропонуються шляхи їхнього вдосконалення.
- Довідник «Природно-заповідний фонд Київської області», де проаналізовано стан заповідної справи Київщини, містяться описи та карти заповідних територій, окреслено їхні проблеми і дано пропозиції щодо організації нових територій.

За участі НЕЦУ було підготовлено:

- Дослідження «Спорудження енергоблоків №3 і №4 Хмельницької АЕС: роль Верховної Ради України», де прогнозуються можливі проблеми та наслідки будівництва нових блоків, пропонуються шляхи їхнього попередження та вирішення поточних проблем. (Спільно з організаціями «Екоклуб», «Правова аналітика», «Суспільство і довкілля»)
- Щорічна доповідь НУО «Громадська оцінка національної екологічної політики» за 2011 рік під редакцією В. Мельничука, О. Кравченко, Т. Малькової, в якій надається громадський аналіз управлінської діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування за 2003–2011 роки та відображені основні тенденції екополітики 2012 року.

ПРИЄДНУЙСЯ

Команда НЕЦУ висловлює подяку всім, хто підтримав нашу роботу у 2011–2012 роках.

Ти теж можеш допомогти нам відвернути екологічну кризу та зберегти дивовижну, але вразливу українську природу!

Підтримай НЕЦУ благодійним внеском. Аби зберегти незалежність, ми не приймаємо кошти від політичних партій, банків чи бізнесу, а спираємося на фінансову підтримку свідомих громадян.

Стань прибічником НЕЦУ, підпиши на розсилки наших новин і приєднуйся до проектів, які тебе цікавлять.

КОНТАКТИ

Офіс

Телефон: 044 238 62 60

Електронна пошта: nescu@nescu.org.ua

Прес-центр

Телефон: 044 3623218

Електронна пошта: press@nescu.org.ua

Офіційний сайт НЕЦУ:

nescu.org.ua

Слідкуй за нашими оновленнями:

 <https://www.facebook.com/ecocentre>

 <https://twitter.com/ecocenter>